

Komparativní politologie

- 1) Charakterizujte tři základní přístupy k politologii a vysvětlete proč a k čemu toto dělení používáme (vysvětlete na příkladech).

Cabada, L. a Kubat, M. 2007. *Úvod do studia politické vědy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 38-52.

- 2) Popište systémový přístup v politologii a model politického systému D. Eastona. Na konkrétním příkladu ukažte, k čemu se v politologii využívá.

Říchová, B. 2006. *Přehled moderních politologických teorií*, Praha: Portál, s. 45-60.

- 3) Na vybraném příkladu vysvětlete základní rozdíly mezi přímou a zastupitelskou formou demokracie. Jaké argumenty lze použít pro a proti přímé a zastupitelské demokracii?

Clarke, W. R. – Golder, S. – Golder, S. N.: *Principles of Comparative Politics*. London, SAGE 2018, 145–170.

Budge., I. *Direct Democracy*. In: *Oxford Handbook of Political institutions*.

- 4) Představte nástroje přímé demokracie v zastupitelských demokraciích. Uvedte jejich cíle, výhody a nevýhody na příkladech užívání v zemích Evropy. Vysvětlete, jaké jsou rozdíly ve strategiích využívání prvků přímé demokracie v demokratických a nedemokratických zemích.

Gallagher, M. 2020. *Elections and Referendums*. In: *Comparative Politics*, ed. D. Caramani.

Budge., I. *Direct Democracy*. In: *Oxford Handbook of Political institutions*.

- 5) Představte hlavní rysy westminsterské a konsenzuální demokracie a vysvětlete, jaká očekávání o jejich fungování jsou s nimi spojena. Ukažte na příkladech, jak fungují politické a stranické systémy v zemích, které spadají pod westminsterský a konsenzuální typ demokracie.

Pérez-Liñán, A. (2020). *Democracies*. In: Caramani, D. (ed.), *Comparative Politics* (95-101).

- 6) Na příkladu konkrétních zemí z Evropy a USA vysvětlete základní rozdíly mezi prezidentským, poloprezidentským a parlamentním režimem.

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): *Comparative government and politics: an introduction*. Chapter 9 (Executives).

- 7) Charakterizujte základní typy nedemokratických politických systémů (totalitarismus, autoritarismus, hybridní režim). Uvedte příklady jednotlivých typů a vysvětlete na nich rozdíly v jejich reálném fungování a strategiích přežití.

Linstaedt, Natasha: *Authoritarian Regimes*. In: Camarani, Danielle (ed.): *Comparative Politics*, 103–116.

Schmotz, A. (2019). *Hybrid Régimes*. In: Wolfgang Merkel (ed.) et al. *The Handbook of Political, Social, and Economic Transformation*, 521-525.

- 8) Vysvětlete, co je to tranzice a jaké mohou být její výsledky. Na příkladu úspěšného a neúspěšného procesu demokratizace popište typy a fáze tranzice a faktory úspěšného procesu tranzice k demokracii.

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): *Comparative government and politics: an introduction*. Chapter 3 (Democratic rule, part Waves of Democracy, Democratization).

- 9) Vysvětlete, co je to legislativa a jaké jsou její funkce v demokratických zemích. Pomocí příkladů z Evropy popište, jaké typy legislativ existují, jak a proč mohou být obsazovány, a jaká je jejich struktura.

Hague, R. Harrop, M., McCormick, J. (2011): *Comparative government and politics: an introduction*. Chapter 8 (Legislatures).

- 10) Vysvětlete, co je to exekutiva a jaké jsou její funkce v demokratických zemích. Vysvětlete a na příkladech ukažte, jaký vliv má typ vlády (jednobarevná/koaliční; většinová/menšinová) na akceschopnost a přežití vlád? Jak politické strany ovlivňují proces vládnutí?

Müller, W. C. (2020). Governments and Bureaucracies. In D. Caramani (ed.): *Comparative Politics*, 139-159.

- 11) Představte hlavní přístupy k definování politické strany. Vysvětlete, jaké funkce politické strany obvykle plní v moderních demokraciích.

White, J. K. 2006. What is a Political Party? In: Katz, R.S. & Crotty, W., eds. *Handbook of party politics*, 5-15.

Dalton, R.J., Wattenberg, M. P. Unthinkable Democracy: Political Change in Advanced Industrial Democracies. In: R.J. Dalton, M.P. Wattenberg, eds. *Parties without Partisans: Political Change in Advanced Industrial Democracies*, 3-14.

- 12) Charakterizujte vývojovou typologii politických stran (strany elitní, masové, catch-all, kartelové, strana typu firma). Věnujte se rozdílům v původu stran, voličské základně, ideologii, organizaci a zdrojích. Které novější typy stran bychom k typologii mohli přidat?

Krouwel, A. 2006. Party Models. In Katz, R.S. & Crotty, W. eds. *Handbook of party politics*, 249-269.

- 13) Představte koncept konfliktních linií (cleavages) S. M. Lipseta a S. Rokkana a jeho rozšíření o konfliktní linii materialismu/postmaterialismu. Stručně jednotlivé konfliktní linie charakterizujte a vysvětlete, jakou roli hrály v procesu utváření stran a stranických systémů v západní Evropě. K čemu můžeme koncept konfliktních linií využít dnes?

Clark, W.R., Golder, M., Golder, S.N. (2018). Where do parties come from? In: W.R. Clark, M. Golder, S.N. Golder, eds. *Principles of Comparative politics*.

- 14) Stručně popište konfliktní linie, které bývají využívány k popisu formování stranických systémů ve střední a východní Evropě po roce 1989. Vysvětlete, v čem se budování stran a stranických systémů lišilo od procesů v západní Evropě?

Kitschelt, H. 1995. Formation of Party Cleavages in Post-Communist Democracies. *Party Politics* 1(4), 447-472.

15) Vysvětlete koncept stranického systému a popište, na jaké prvky se obvykle typologie stranických systémů zaměřují. Vysvětlete, jak a proč ovlivnil uvažování o stranických systémech a jejich typech G. Sartori. Vyberte si některou zemi Evropy a charakterizujte její současný stranický systém podle různých typologií stranických systémů.

Wolinetz, S. B. 2006. *Party Systems and Party System Types*. In: *Handbook of party politics* 1st ed., Thousand Oaks, CA: Sage Publications, s. 51-62.

Caramani, D. 2020. *Party systems*. In: D. Caramani, ed. *Comparative politics*, 231-250.

16) Charakterizujte většinové volební systémy, jejich hlavní typy a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.

Chytilek, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). *Většinové volební systémy (kap. 5)*. In *Volební systémy*. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 111-165.

17) Charakterizujte poměrné volební systémy, jejich hlavní proměnné a předpokládané účinky. Využijte konkrétní příklady.

Chytilek, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). *Poměrné volební systémy (kap. 7)*. In *Volební systémy*. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 183-211.

18) Představte hlavní očekávání tzv. Duvergerových zákonů. Představte možnosti jejich kritiky včetně empirických příkladů.

Chytilek, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). *Zkoumání volebních systémů (kap. 2)*. In *Volební systémy*. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 49-70.

Chytilek, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). *Kvantitativní výzkum účinků volebních systémů (kap. 3)*. In *Volební systémy*. Masarykova univerzita v Brně. Mezinárodní politologický ústav, 49-70.

19) Charakterizujte stranické rodiny konzervativních a křesťansko-demokratických stran (uvedte hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uvedte příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. *Party Families*. In: *Representative Government in Modern Europe*. New York: McGraw Hill, 230-262.

20) Charakterizujte stranické rodiny socialistických a komunistických stran (uvedte hlavní shody a rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uvedte příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. *Party Families*. In: *Representative Government in Modern Europe*. New York: McGraw Hill, 230-262.

21) Charakterizujte stranické rodiny krajně pravicových stran a stran zelených (uvedte hlavní rozdíly v jejich vývoji a ideologii). Uvedte příklady těchto stran ze západní a středovýchodní Evropy.

Gallagher, M., Laver, M., Mair, P. 2006. *Party Families*. In: *Representative Government in Modern Europe*. New York: McGraw Hill, 230-262.

22) Na příkladu ČR vysvětlete pluralistický a (neo)korporativistický model zprostředkování zájmů.

Říchová, B. 2006. *Přehled moderních politologických teorií*, Praha: Portál, s. 141-158.

Lijphart, A. 2012. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press, s. 158-173.

23) Na příkladu voleb v České republice představte a vysvětlete teorii voleb druhého řádu (které volby a proč patří mezi tzv. volby prvního řádu? Jak a proč se v nich chovají strany a voliči? Které volby jsou naopak tzv. druhořadové? Jak a proč se v nich chování stran a voličů liší?).

Balík, S. (2019). Volební systémy a obsese volbami. In: *Od Palackého k Babišovi: Česká politika 19. až 21. století*. Eds. Balík, S. et al.; 166-183.

Chytilík, R., Šedo, J., Lebeda, T., & Čaloud, D. (2004). *Volební systémy*. Masarykova univerzita v Brně.

24) Charakterizujte postavení Parlamentu ČR ve vztahu k výkonné a soudní moci. Popište složení, způsob obsazení a strukturu komor. Vysvětlete, o jaký typ bikameralismu (symetrický/asymetrický; kongruentní/nekongruentní) jde a jak se to projevuje v jeho fungování.

Vodička, K., Cabada, L. 2011. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

25) Charakterizujte vládu v České republice – zaměřte se na její strukturu, vnitřní fungování a vztah prezidentovi a k zákonodárné moci. Popište, jakým způsobem vláda vzniká a jak může zaniknout – ukažte na příkladech českých vlád.

Vodička, K., Cabada, L. 2011. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

Havlík, Vlastimil. Česká republika. In S. Balík a V. Havlík (eds.). *Koaliční vládnutí ve střední Evropě (1990-2010)*. Brno: MuniPress, s. 39-90.

26) Charakterizujte postavení prezidenta ČR ve vztahu k vládě, parlamentu a soudní moci. Popište na příkladech prezidentů ČR uplatňování jejich formálních kompetencí a neformálního vlivu. Jak a proč bychom politický systém ČR zařadili do typologie politických režimů (prezidentský, poloprezidentský, parlamentní)?

Vodička, K., Cabada, L. 2011. *Politický systém České republiky: historie a současnost*. 3. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, s. 311-378.

27) Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 1992 do roku 2010 a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.

Balík, S., Hloušek, V. 2016. The development and transformation of the Czech party system after 1989. *Acta Politologica* 8, 2, s. 103-117.

28) Charakterizujte stranický systém v ČR od roku 2010 současnosti a jeho vývoj s využitím typologií stranických systémů J. Blondela a G. Sartoriho.

Balík, S., Hloušek, V. 2016. The development and transformation of the Czech party system after 1989. *Acta Politologica* 8, 2, s. 103-117.

Pšeja, P. 2019. Od nepolitické politiky k antipolitice: proměny českého stranického systému. In Balík, S. et al. *Od Palackého k Babišovi: Česká politika 19. až 21. století*. Dokořán.